

T. B. M. M.

(S. Sayısı : 169)

Avrupa Konseyi İmtiyazlar ve Muafiyetler Genel Anlaşmasına Ek Beşinci Protokolün Onaylanmasının Uygun Bulunmasına Dair Kanun Tasarısı ve Dışişleri ve Plan ve Bütçe Komisyonları Raporları (1/344)

T. C.

Başbakanlık

Kanunlar ve Kararlar Genel Müdürlüğü

Sayı : B.02.0.KKG/101-236/01389

14.2.1992

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Dışişleri Bakanlığınca hazırlanan ve Başkanlığınıza arzı Bakanlar Kurulunca 2.2.1992 tarihinde kararlaştırılan "Avrupa Konseyi İmtiyazlar ve Muafiyetler Genel Anlaşmasına Ek Beşinci Protokolün Onaylanmasının Uygun Bulunmasına Dair Kanun Tasarısı" ve gerekçesi ekli olarak gönderilmiştir.

Gereğini arz ederim.

Prof. Erdal İnönü

Başbakan V.

AVRUPA KONSEYİ İMTİYAZLAR VE MUAFİYETLER GENEL ANLAŞMASINA EK 5 NO.LU PROTOKOLÜN ONAYLANMASININ UYGUN BULUNMASINA DAİR KANUN TASARISININ GEREKÇESİ

1 Kasım 1991 tarihinde yürürlüğe giren Avrupa Konseyi İmtiyazlar ve Muafiyetler Genel Anlaşmasına EK 5 No.lu Protokol, Avrupa İnsan Hakları Komisyonu ve Divanı üyelerinin, Avrupa Konseyinden aldıkları ödenek ve ücretlerinin vergiden muaf tutulmasını öngörmektedir. Süreleri sona erdikten sonra Avrupa İnsan Hakları Komisyonunda incelenmekte olan bir başvuruya veya Avrupa İnsan Hakları Divanında görülmekte olan bir davaya bakmağa devam eden üyeler ve muayyen bir ihtilafı sonuçlandırmak için görevlendirilen "ad-hoc hâkimler", sözkonusu Ek 5 No.lu Protokolün sağladığı muafiyetin kapsamındadır.

Ek 5 No.lu Protokol onaylandığı takdirde, öngördüğü muafiyetle Türk gelir vergisi mevzuatının tam ve dar mükellefiyetle ilgili hükümlerine istisna teşkil edecektir. Bu istisnai durumdan ise, Avrupa İnsan Hakları Komisyonunda ve Divanında görev yapan iki Türk üye ile Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi çerçevesinde doğabilecek ihtilafları sonuçlandırmak için Hükümetimizce uygun görüldüğü takdirde ülkemizde geçici bir süre için hizmet görecektir "ad-hoc hâkimler" yararlanacaktır.

Avrupa Konseyi üyesi Devletlerden sözkonusu ek protokole katılanların sayıları giderek artmaktadır. Bu nedenle Avrupa İnsan Hakları Komisyonu ve Divanı üyeleri arasında eşitlik sağlamak için Avrupa Konseyi üyesi Devletlerin tümünün anılan Protokole taraf olması beklenmektedir. Türkiye'nin gecikmeden Ek 5 No.lu Protokole taraf olması, vergi mükellefiyeti bakımından, Komisyon ve Divan'da görev yapan Türk üyelerin, diğer üyelere nazaran farklı muameleye tabi tutulmalarını önleyecektir.

Dışışleri Komisyonu Raporu

Türkiye Büyük Millet Meclisi

Dışışleri Komisyonu

Esas No. : 1/344

Karar No. : 40

2.7.1992

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Avrupa Konseyi İmtiyazlar ve Muafiyetler Genel Anlaşmasına Ek Beşinci Protokolün Onaylanmasının Uygun Bulunmasına Dair Kanun Tasarısı Komisyonumuzun 24.6.1992 Tarihli 10 uncu Birleşiminde Dışışleri Bakanlığı temsilcilerinin katılmalarıyla görüşülmüştür.

Avrupa İnsan Hakları Komisyonu ve Divanı Üyelerinin, Avrupa Konseyinden aldıkları ödenek ve ücretlerinin vergiden muaf tutulmasını öngören Tasarı Komisyonumuzca uygun görülerek aynen kabul edilmiştir.

Raporumuz Plan ve Bütçe Komisyonuna tevdi buyurulmak üzere Başkanlığa saygı ile arz olunur.

Başkan
Ali Dinçer
Ankara
Sözcü
Atilla Mutman
İzmir
Üye
Sait Kemal Mimaroğlu
Ankara
Üye
Hüsamettin Özüç
Bursa
Üye
Arslan Adnan Türkoğlu
Çorum
Üye
Cemal Özbilen
Kırklareli

Başkanvekili
Fethi Akkoç
Bursa
Kâtip
Abdullatif Şener
Sivas
Üye
Mehmet Sağdıç
Ankara
Üye
İsmail Coşar
Çankırı
Üye
M. İstemihan Talay
İçel
Üye
Mustafa Doğan
Gaziantep

Üye
Halil Başol
Tekirdağ

Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu

Türkiye Büyük Millet Meclisi

Plan ve Bütçe Komisyonu

Esas no. : 1/344

Karar No. : 71

18.9.1992

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Dışişleri Bakanlığı tarafından hazırlanan ve Bakanlar Kurulunca 14.2.1992 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına sunulan ve Başkanlıkça önhavalesi uyarınca Dışişleri Komisyonunda görüşüldükten sonra, Komisyonumuza havale edilen "Avrupa Konseyi İmtiyazlar ve Muafiyetler Genel Anlaşmasına Ek Beşinci Protokolün Onaylanmasının Uygun Bulunmasına Dair Kanun Tasarısı" Komisyonumuzun 17.9.1992 tarihinde yaptığı 2 nci birleşiminde Hükümeti temsilen Devlet Bakanı Ekrem Ceyhun'un Başkanlığında, Dışişleri, Maliye ve Gümrük Bakanlıkları ile Devlet Planlama Teşkilatı Müsteşarlığı temsilcilerinin de katılmalarıyla incele-nip görüşülmüştür.

Bilindiği gibi, Avrupa Konseyi İmtiyazlar ve Muafiyetler Genel Anlaşmasına Ek 5 No.'lu Protokol, Avrupa İnsan Hakları Komisyonu ve Divanı üyelerinin, Avrupa Konseyinden aldıkları ödenek ve ücretlerinin vergiden muaf tutulmasını öngörmektedir. Ek 5 No'lu Protokol onaylandığı takdirde, öngördüğü muafiyetle Türk Gelir Vergisi mevzuatının tam ve dar mükellefiyetle ilgili hükümlerine istisna teşkil edecektir. Bu nedenle Avrupa İnsan Hakları Komisyonu ve Divanı üyeleri arasında eşitlik sağlamak için Avrupa konseyi üyesi Devletlerin tümünün anılan Protokol'e taraf olması beklenmektedir. Tasarı ile, Türkiye'nin gecikmeden Ek 5 No.'lu Protokol'e taraf olması, vergi mükellefiyeti bakımından, Komisyon ve Divanda görev yapan Türk üyelerin diğer üyelere nazaran farklı muameleye tabi tutulmalarının önlenmesi amaçlanmaktadır.

Hükümet adına yapılan açıklamalardan sonra tasarı ve gerekçesi Komisyonumuzca da benimsenerek maddelerinin görüşülmesine geçilmiştir.

Dışişleri Komisyonunca aynen kabul edilen tasarının 1 inci maddesi ile yürürlük ve yürüt-meye ilişkin 2 ve 3 üncü maddeleri Komisyonumuzca da aynen kabul edilmiştir.

Genel Kurulun onayına sunulmak üzere Yüksek Başkanlığa saygı ile arz olunur.

Başkan
İlyas Aktaş
Samsun
Halil Demir
Aksaray
Melih Pabuççuoğlu
Balıkesir
Yılmaz Ovalı
Bursa
M. Halûk Müftüler
Denizli
Nihat Matkap
Hatay
Rıfat Serdaroğlu
İzmir
Mustafa Ünalı
Konya
(İmzada bulunamadı)

Sözcü
Mahmut Öztürk
Aksaray
Veysel Atasoy
Antalya
Mustafa Çiloğlu
Burdur
Nevfel Şahin
Çanakkale
Bahattin Alagöz
Gaziantep
Rüştü Kâzım Yücelen
İçel
Alaettin Kurt
Kocaeli
Kamer Genç
Tunceli

HÜKÜMETİN TEKLİF ETTİĞİ METİN

Avrupa Konseyi İmtiyazlar ve Muafiyetler Genel Anlaşmasına Ek Beşinci Protokolün Onaylanmasının Uygun Bulunmasına Dair Kanun Tasarısı

MADDE 1. — Avrupa Konseyi İmtiyazlar ve Muafiyetler Genel Anlaşmasına Ek Beşinci Protokolün onaylanması uygun bulunmuştur.

MADDE 2. — Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 3. — Bu Kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

Prof. E. İnönü

Başbakan Y.

Devlet Bakanı ve Başbakan Yrd.

Prof. E. İnönü

Devlet Bakanı

Prof. T. Çiller

Devlet Bakanı

İ. Téz

Devlet Bakanı

G. İleri

Devlet Bakanı

O. Kılercioğlu

Devlet Bakanı

Ö. Barutçu

Devlet Bakanı

E. Şahin

Devlet Bakanı

M. Batallı

Millî Savunma Bakanı

N. Ayaz

Dışişleri Bakanı

H. Çetin

Millî Eğitim Bakanı

K. Toptan

Sağlık Bakanı

Y. Aktuna

Tarım ve Köyişleri Bakanı

N. Cevheri

Sanayi ve Ticaret Bakanı

M. T. Köse

Kültür Bakanı

D. F. Sağlar

Orman Bakanı

V. Tanır

Devlet Bakanı

C. Çağlar

Devlet Bakanı

E. Ceyhan

Devlet Bakanı

A. Gönen

Devlet Bakanı

G. Ergenekon

Devlet Bakanı

M. Kahraman

Devlet Bakanı

M. A. Yılmaz

Devlet Bakanı

Ş. Ercan

Adalet Bakanı

M. S. Oktay

İçişleri Bakanı

İ. Sezgin

Maliye ve Gümrük Bakanı

S. Oral

Bayındırlık ve İskân Bakanı

Prof. O. Kumbaracıbaşı

Ulaştırma Bakanı

Y. Topçu

Çalışma ve Sos. Güvenlik Bakanı

M. Moğultay

Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı

E. Faralyalı

Turizm Bakanı

Prof. A. Ateş

Çevre Bakanı

B. D. Akyürek

**DIŞIŞLERİ KOMİSYONUNUN KABUL
ETTİĞİ METİN**

Avrupa Konseyi İmtiyazlar ve Muafiyetler Genel Anlaşmasına Ek Beşinci Protokolün Onaylanmasının Uygun Bulunmasına Dair Kanun Tasarısı

MADDE 1. — Tasarının 1 inci maddesi komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

MADDE 2. — Tasarının 2 nci maddesi Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

MADDE 3. — Tasarının 3 üncü maddesi Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

**PLAN VE BÜTÇE KOMİSYONUNUN KABUL
ETTİĞİ METİN**

Avrupa Konseyi İmtiyazlar ve Muafiyetler Genel Anlaşmasına Ek Beşinci Protokolün Onaylanmasının Uygun Bulunmasına Dair Kanun Tasarısı

MADDE 1. — Dışışleri Komisyonu metninin 1 inci maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 2. — Dışışleri Komisyonu metninin 2 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 3. — Dışışleri Komisyonu metninin 3 üncü maddesi aynen kabul edilmiştir.

AVRUPA KONSEYİ İMTİYAZLAR VE MUAFİYETLER GENEL ANLAŞMASINA EK BE- ŞİNCİ PROTOKOL

Avrupa Konseyinin burada imzası bulunan üye Devletleri,

4 Kasım 1950'de Roma'da imzalanan İnsan Hakları ve Temel Özgürlüklerinin Korunması Sözleşmesinin (bundan böyle "Sözleşme" olarak anılacaktır) 59 uncu maddesine göre, Avrupa İnsan Hakları Komisyonu (bundan böyle "Komisyon" olarak anılacaktır) ve Avrupa İnsan Hakları Divanı (bundan böyle "Divan" olarak anılacaktır) üyelerinin görevlerinin ifası sırasında, Avrupa Konseyi Statüsü'nün 40 ıncı maddesi ve bu çerçevede imzalanan Anlaşmalarla sağlanan imtiyaz ve muafiyetlere tâbi bulduklarını dikkate alarak;

Bu imtiyaz ve muafiyetlerin, 2 Eylül 1949 tarihinde Paris'de imzalanan Avrupa Konseyi imtiyazlar ve Muafiyetler Genel Anlaşmasına ek ve sırasıyla 15 Aralık 1956 ve 16 Aralık 1961'de Paris'de imzalanan İkinci ve Dördüncü Protokollerle belirlenip tanımlandığını göz önünde tutarak;

Sözleşmenin kontrol mekanizmasının işleyişindeki değişiklikler muvacehesinde, yukarıda mevzu bahis Genel anlaşmanın diğer bir Protokolle tamamlanması gerektiğini dikkate alarak, Aşağıdaki hususlarda mutabık kalmışlardır :

Madde 1

1. Komisyon üyeleri ve Divan üyeleri, kendilerine Avrupa Konseyince ödenen ücret, kazanç ve ödeneklerin vergilendirilmesinden muaf olacaklardır.

2. "Komisyon üyeleri ve Divan üyeleri" terimi, yerlerine yenileri atanmış olsa dahi bakmaya başladıkları davalarla ilgili görevleri devam eden eski üyeleri olduğu gibi, Sözleşme hükümleri uyarınca atanan ad hoc hâkimleri de kapsar.

Madde 2

1. İşbu Protokol :

- a) Onay, kabul veya uygun bulma koşuluna bağlı olmaksızın imza ya da
- b) Onay, kabul veya uygun bulma koşuluyla imza; ve bu imzayı takiben onay, kabul veya uygun bulma

suretiyle protokolle bağlanma muvafakatlerini beyan edecek Avrupa Konseyine üye Devletlerin imzasına açık olacaktır.

2. Avrupa Konseyi İmtiyazlar ve Muafiyetler Genel Anlaşmasını evvelce onaylamamış bulunan ya da aynı zamanda onaylamayacak olan Avrupa Konseyine üye Devletler, bu Protokol'ü onaya tabi olmaksızın imzalayamaz, onaylayamaz, kabul edemez ya da uygun bulamazlar.

3. Onay, kabul veya uygun bulma belgeleri Avrupa Konseyi Genel Sekreterine tevdi edilir.

Madde 3

1. İşbu Protokol, üç üye Devletin, bu Protokolle bağlanmaya muvafakat ettiklerini 2 nci madde hükümlerine göre beyan ettikleri tarihle başlayan üç aylık dönemin tamamlanmasını takibeden ayın ilk günü yürürlüğe girer.

2. İşbu Protokolle bağlanma muvafakatini beyan eden ülke bakımından Protokol, imza ya da onay, kabul veya uygun bulma belgesinin tevdi tarihiyle başlayan üç aylık dönemin tamamlanmasını takibeden ayın ilk günü yürürlüğe girer.

Madde 4

Protokol'ü imzalayan ülkeler, Protokol 3 üncü maddenin 1 ve 2 nci paragraflarına göre yürürlüğe girinceye kadar ve kendi anayasal sistemleri mümkün kıldığı ölçüde, Protokol'ü, imza tarihinden itibaren geçici olarak uygulamada mutabıktırlar.

Madde 5

Avrupa Konseyi Genel Sekreteri, Konsey üyesi Devletler'e;

- a) her imza;
- b) her onay, kabul veya uygun bulma belgesinin tevdii;
- c) Protokol'ün 3 üncü maddesine göre her yürürlüğe giriş tarihi; ve
- d) İşbu Protokolle ilgili her işlem, ihbar veya bildirim hakkında bilgi verir.

